

don bosco dnes

Heslo

Ak nie my, kto ukáže Ježiša mladým?

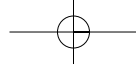
Téma

Veľmi rada prídem s vami oslavovať

Reportáž

Sedem statočných

Don Bosco dnes

Časopis pre saleziánsku
rodinu, priateľov
a dobrodincov dona Bosca

3/2010
Ročník XXXXI.

Časopis vychádza 6x do
roka, rozširuje sa bezplatne.

Vydavateľ
Saleziáni don Bosca –
Slovenská provincia
vo vydavateľstve Don Bosco

Šéfredktor
Rastislav Hamráček SDB

Redakčná rada
Jozef Kupka SDB
Andrea Miklovičová FMA
Lubo Šulko ASC
Zuzana Matejičková, DOMKA
zástupkyňa VDB

Fotoediting
Lukáš Čerman

Jazykové úpravy
Mariana Gerátová

Grafická úprava a zalomenie
Juraj Martiška

DTP spracovanie
Aurel Valábek

Distribúcia
Ladislav Katona

Tlač
VKÚ, a. s. Harmanec

Registrácia
MK SR č. EV3448/09

Milodary
na saleziánske dielo
Finančnú podporu pre prácu
saleziánov na Slovensku i vo
svete môžete poslať na
účet: 29330062/0200, VS 0036

Adresa redakcie
Don Bosco dnes
Miletičova 7
821 08 Bratislava
tel.: 02 / 55 57 22 26
E-mail
dbd@donbosco.sk

www.saleziani.sk

obsah

máj – jún

6

16

12

18

Pohľad na saleziánsky svet – Saleziánsky pohľad na svet

Heslo 2010
4 Ak nie my, kto ukáže Ježiša mladým?

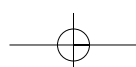
Správy
6 Domka, Zo sveta, Slovensko

Téma
10 S vďakou za 70 rokov na Slovensku
12 Veľmi rada prídem s vami oslavovať

Výročie
18 „Kláštory týchto reholí budú dnes v noci uprázdnené.“

História
20 V grafike nadväzoval na slovenské čipkárky

Misie
22 Ľudia ľuďom

Výchova

24 Požehnaní starí rodičia

Reportáž

26 Sedem statočných

Rok dona Ruu

30 Mladí v ňom rozpoznali priateľa

Čím sa odvd'ačím Panovi za všetko, čo mi dal?

Tieto slová žalmistu sa stávajú aj našimi slovami v roku, v ktorom nám – sestrám saleziánkam – Pán dáva milosť sláviť 70 rokov prítomnosti nášho Inštitútu Dcér Márie Pomocnice na Slovensku.

Slávenie roka vďačnosti sme začali v júni minulého roka a jeho vyvrcholenie bude 29. mája 2010 v Trnave za prítomnosti našej generálnej matky Yvonne Reungoat, členov saleziánskej rodiny a mladých.

Po celý rok sa dvíha naša vďaka a chvála k Pánovi, ktorý je veľký v láske k nám a ktorý žehnal nášmu inštitútu celých 70 rokov a slúžil si ním pre dobro a spásu mladých, a to nielen na Slovensku, ale cez sestry misionárky aj za jeho hranicami.

Počas uplynulých rokov boli chvíle počiatočného sľubného rozvoja mladého Inštitútu vystriedané štyridsaťročným obdobím „kalvárskej cesty“ počas komunistického režimu.

Sestry, ktoré boli počas komunistického režimu ťažko skúšané na nútených prácach, mi neraz rozprávali o tom, ako im bola vo všetkom veľkou silou a oporou úcta k Panne Márii Pomocnici. Tá pri nich citeľne stála ako Matka pri svojich dcérach. V nej mali istú pomoc, ona im vlievala odvahu vytrvať v oddanosti jedinej Láske – Kristovi.

Ona nás aj dnes, keď je doba iných „-izmov“, bezpečne povedie v službe Ježišovi, ktorého osobitne stretávame v mladých, najmä v tých najchudobnejších. Jej zverujeme naše nasadenie v evanjelizácii mládeže, našu vernosť v povolani a radostné prežívanie zasvätenia podľa evanjeliových rád.

Na záver pripájam citát z posolstva saleziánok prítomných na XXII. generálnej kapitule, ktorý ma oslovuje a ktorý adresujem aj vám, bratia a sestry, ktorí nám „fandíte“, ktorí s nami spolupracujete a ktorí sa za nás modlite: „*A keby sme si jedného dňa všimli, že sa horlivosť vytráca, svetlo zoslabuje a život je v nebezpečenstve, že už nebude horieť, povedzme si to navzájom, dajme zaznieť slovám Matky Mazzarellovej: „...je čas oživiť oheň“ a s nadšením znovu začneme. Tak budeme môcť spoločne napísať ďalšiu úžasnú stránku dejín stále nových Turíc.*“

S vďakou a prosbou o modlitbu

sr. Iveta Sojková FMA
provinciálna predstavená

Ak nie my, kto ukáže Ježiša mladým?

Pascual Chávez Villanueva

„Byť učeníkmi, ktorí radostne prijímajú Božie slovo, a apoštolmi, ktorí ho radostne odovzdávajú iným, to je povolanie každého kresťana,“ vyzýva členov saleziánskej rodiny hlavný predstavený don Pascual Chávez vo svojom hesle na rok 2010. Ako to myslí?

Byť učeníkmi a apoštolmi: naše povolanie

Nie iba Dvanásti, ale všetci pokrstení majú byť učeníkmi. Nadobudli totiž blízky vzťah s Božím Slovom, zjednocujú sa s Pánom do takej miery, že majú jeho city, jeho myseľ, žijú v intímnom spoločenstve s ním a tak sa stávajú presvedčivými a horlivými apoštolmi.

Evanjelizovať znamená zapracúvať kvas s takou energiou, aby sme zmenili mentalitu a srdcia ľudí a následne i sociálnych štruktúr, aby boli v súzvuku s Božím projektom. Evanjelizácia nie je intímna činnosť. Je to činnosť, ktorá by mala priniesť skutočnú sociálnu revolúciu.

Úlohou učeníkov je počuť želanie iných „chcieť vidieť Ježiša“

Evanjelista Ján nám spomína, že niektorí Gréci, ktorí prišli do Jeruzalema na oslavu veľkonočných sviatkov, sa priblížili k Filipovi so žiadosťou vidieť Ježiša (Jn 12, 21). Filip nevedel, čo má urobiť s touto neočakávanou žiadosťou. Šiel teda za Ondrejom a spolu to idú povedať Ježišovi. Vtedy si Ježiš uvedomuje, že prišla hodina, aby bol oslávený. Vo chvíli, keď tí, čo sú vzdialení, majú túžbu vidieť ho. Ježiš spoznáva, že prišiel čas ohlásiť svoje odovzdanie sa na smrť, čas jeho oslávenia, rozhodujúci okamih, ktorý bude spásou pre všetkých.

Ak nie my, kto potom?

Aj dnes Ježiš potrebuje učeníkov, ktorí počúvajú srdcia ľudí, ich radosti i obavy, ich túžbu stretnúť Ježiša, ktorú nie vždy vedia vyjadriť. Táto túžba mladých ľudí je pre nás, členov saleziánskej rodiny, motívom, aby sme sa stali Ježišovými učeníkmi. Ak sa nimi nestaneme, kto predstaví Ježišovi sny a túžby mladých? A kto ukáže Ježiša mladým?

Členovia saleziánskej rodiny musia poznať situáciu, v ktorej sa nachádzajú mladí ľudia, aby v nej videli túžby mladých priblížiť sa k Ježišovi. To znamená, že musia byť pozorní na kultúru mladých, ktorá je veľmi poznačená subjektivismom a zameranosťou na seba. Mladí majú potreby, ktoré nie vždy cítia a vedia vyjadriť, a preto nadovšetko potrebujú ľudí trpezlivých a chápacích.

Svet mladých je misijné územie, lebo je veľa tých, ktorí potrebujú znovu počuť prvé ohlasovanie evanjelia. Treba si uvedomiť, že mladí sa zaujímajú o Boha. Každý prieskum to potvrdzuje.

Kedy a ako hovoriť o Bohu? K akému obrazu Boha orientovať skúsenosti a posolstvá? Boh sa zjavil skrze slová a skutky. Aj naše ohlasovanie by sa malo odohrávať skrze skutky a slová, udalosti a osvietenia.

správy

Domka

Na Valnom zhromaždení Domky zhodnotili aj prerozdelenie financií

Domka vynovila na valnom zhromaždení svoj regrantingový systém a zvolila kontrolnú komisiu. Valné zhromaždenie sa uskutočnilo počas víkendku 19. – 21. marca 2010 v hoteli Lesák v Tajove. V piatok členovia predsedníctva najprv formou prezentácie predstavili výročnú správu o činnosti za rok 2009. V sobotu sa delegáti 28 stredísk venovali v skupinách analýze faktorov, ktoré vplývajú na nadšenie animátorov v domkárskejších strediskách. Uvažovali tiež nad témami dobrovoľníctva a otvorenosti,

ktoré vychádzajú z vízie Domky. O výsledkoch nového regrantingu – systému, na základe ktorého sa strediskám prerozdeľujú financie a ktorý prešiel v minulom roku veľkými zmenami, hovorili v sobotu popoludní. „Jeho inovatívnosť spočíva najmä v zohľadnení nielen kvantity, ale i kvality jednotlivých stredísk,“ vysvetlil Jaroslav Timko, člen predsedníctva. Program spestrila aj interaktívna hra s názvom 72AA hodín live, plná zábavy a tímovej spolupráce. Cez ňu si mladí priblížili myšlienku

blížaceho sa projektu saleziánskeho mládežníckeho hnutia, ktorý bude mať práve tento názov 72AA hodín a vyvrcholí v októbri. V nedeľu domkárski delegáti zvolili troch staronových členov Kontrolnej komisie. Provinciál saleziánov don Karol Maník sa v kázni pri záverečnej svätej omši poďakoval mladým za nadšenie, ktoré vkladajú do práce a do budovania saleziánskeho diela na Slovensku.

Martin Kráľovič, rhsdb

don bosco dnes
na televízii TV LUX

televízna relácia o živote saleziánskej rodiny **SALEZIÁNSKY MAGAZÍN**

premiéra májového vydania
nedeľa 30. mája o 18.00 h

reprízy májového vydania
streda 2. júna o 13.20 h
streda 9. júna o 13.20 h
nedeľa 13. júna o 18.00 h
streda 16. júna o 13.20 h
streda 23. júna o 13.20 h

premiéra júnového vydania
nedeľa 27. júna o 18.00 h

reprízy júnového vydania
streda 30. júna o 13.20 h

Zahraničie

Haiti – V saleziánskych strediskách vyčíslili škody, ktoré spôsobilo zemetrasenie

Zhodnotiť aktuálny stav prác a pripraviť komplexnú víziu ďalších krokov, tým sa zaoberalo stretnutie komisie, ktorú hlavný predstavený saleziánov don Pascual Chávez zvolal v sobotu 27. marca v Ríme. Zúčastnil sa na nej aj predstavený saleziánov z Haiti, hlavný ekonóm, hlavný radca pre misie a tiež zástupcovia zložiek saleziánskej rodiny z postihnutej oblasti. Po ničivom zemetrasení z 12. januára tohto roka navštívil postihnuté Haiti v polovici februára don Chávez. Po tejto návšteve napísal saleziánskej rodine list, ktorý si účastníci stretnutia na úvod znovu pripomenuli. Don Sylvain, predstavený saleziánov na Haiti, má pod svojou správou Nadáciu Rinaldi, ktorá vykonáva administratívne záležitosti, potrebné pre efektívne napredovanie obnovy saleziánskeho diela. Don Sylvain vyjadril najmä silnú potrebu odborného personálu aj pre spravovanie financií. Škody na saleziánskom diele po zemetrasení boli doteraz vyčíslené na 95 miliónov eur. Po donovi Sylvainovi predstavili svoju situáciu aj sestry saleziánky. Ich dielo je poškodené menej a neboli ani straty na životoch. Účastníci stretnutia označili za veľmi potrebné naďalej informovať o vývoji na Haiti, aby saleziánsky svet na túto krajinu nezabudol.

ANS, rhsdb

Don Sylvain vyjadril najmä silnú potrebu odborného personálu aj pre spravovanie financií. Škody na saleziánskom diele po zemetrasení boli doteraz vyčíslené na 95 miliónov eur.

Po donovi Sylvainovi predstavili svoju situáciu aj sestry saleziánky. Ich dielo je poškodené menej a neboli ani straty na životoch. Účastníci stretnutia označili za veľmi potrebné naďalej informovať o vývoji na Haiti, aby saleziánsky svet na túto krajinu nezabudol.

ANS, rhsdb

Zahraničie

OSN – Saleziáni s novým webom

Od soboty 19. marca má prítomnosť Saleziánov dona Bosca pri Organizácii spojených národov (OSN) svoju novú webovú stránku. Je na nej prehľad aktivít saleziánov vo vzťahu k OSN najmä v oblastiach, ktoré sa týkajú mladých. Zámerom pôsobenia saleziánov pri OSN je posilniť hlas mladých a chudobných pri rokovaní v rámci tejto inštitúcie, aby sa ich potreby zohľadňovali v politických stanoviskách, ktoré ovplyvňujú život týchto vrstiev spoločnosti. Táto práca je plne v súlade s hlavným poslaním synov dona Bosca. Zvláštnu pozornosť preto saleziáni pri OSN venujú tým, ktorí sú vyčlenení na okraj spoločnosti, najmä mladým v ťažkostiach. Chcú podporiť ich ľudských i duchovný rozvoj a pomôcť im dosiahnuť dôstojné podieľanie sa na verejnom a spoločenskom živote. Webstránka je usporiadaná tak, aby umožňovala ľahký prístup k informáciám o saleziánskych aktivitách predovšetkým s citlivou pozornosťou na rozhodnutia OSN v oblasti mladých. Stránka pozýva aj na prepojenia v rámci sociálnych sietí.

ANS, rhsdb

Salesians of Don Bosco at the United Nations
Salesians and Youth Partnering to Build a Better World...

Navigation: About Us, Focus Areas, Statements, Links, Resources, Contact Us

LATEST UN NEWS

- 04/10 UN expert leads proposed Government-Indigenous talks in Nordic States
- 04/10 Askes from Icelandic volcano could pose health risks, UN agency warns
- 04/10 Swif flu, though largely contained, still poses global threat - UN says
- 04/10 UN officials call for donor support to build memorial to victims of al...
- 04/10 UN focus on indigenous issues to focus on rights in development process...

Featured Ministry

I am with you
The Salesians of Don Bosco walking with the Gypsies

Salesian Missions Day 2010

The Salesians, always distinguished by their activity on behalf of the poor and marginalized, walk alongside the various ethnic groups which make up the Gypsies in the provinces in Europe.

správy

Médiá

V mediálnej škole mladí objavili život vo fotografii

Druhé školenie česko-slovenských kurzov saleziánskej mediálnej školy MeŠ v Žiline sa predposledný marcový víkend nieslo v hesle Žijem. Mladí sa na ňom dozvedeli čosi viac o fotografii, etike v médiách a v rozvojových krajinách.

„Sedieť doma na gauči a mať svoj názor nestačí. Treba žiť, ísť medzi ľudí a aj pomocou fotografie nimi pohnúť,“ vysvetľuje motto kurzu salezián Pavol Dzivý, člen koordinačného tímu. K získaniu vedomostí o fotografii a fotografovaní veľkou mierou prispeli lektori Michal Fulier a Andrej Lojan. Po teoretických základoch a osobných konzultáciách sa nádejní fotografi vybrali do žilinských ulíc, kde mali „nafotiť“ materiál na tému ekológia. Manipulácii a etike v médiách boli venované rôzne aktivity a tiež blok súvisiaci s rozvojovými krajinami pod vedením Jany Adamcovej z Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety. O pravdivých informáciách bez ponižovania ľudskej dôstojnosti, ale aj o fotografii diskutovali mediálni žiaci v besede s Alanom Hyžom, fotografom roka 2009 a jeho spolupracovníčkou, novinárkou Luciou Laczkó.

Projekt Myslím globálne, tvorím v médiách realizuje saleziánska mládežnícka organizácia Laura s podporou agentúry SAMRS.

Martina Vrbanová, účastníčka MeŠ

Združenie Laura

Odozvy na Laurasong prišli až z Albánska

Festival detských a mládežníckych speváckych zborov Laurasong sa tento rok konal už tretíkrát, tentoraz v Banskej Bystrici, od 9. do 11. apríla.

„Nesmierne si vážime mravčiu prácu, do ktorej sa vkladajú malí speváci zo zborov a tí, ktorí ich vedú. Laurasong bol jednou z možností, ako ich oceniť,“ vyjadrila cieľ podujatia jeho koordinátorka Lucia Chmelová.

„Program veľmi príjemne osviežil koncert skupiny sr. Kati Berešovej FMA, v ktorej hrali a spievali spolu so sestrami aj saleziánski mladí. Super bol aj videoklip, ktorý s deťmi v rámci workshopu natočili Júlia a Monika Čizmárové,“ zhodnotila koordinátorka podujatia Lucia Chmelová. Účastníci okrem koncertov zažili aj workshopy hip-hopu, perkusí, workshop o vedení zboru a fungovaní kapely. Bonusom bol koncert legendárneho Festa Bangu.

„Ja si zaspievam a zatancujem tu s našimi deťmi v Bregdet. Ale v modlitbe a v duchu radosti si s vami a Laurou zasongujem,“ komentovala správu o Laurasongu na webe bývalá účastníčka festivalu sr. Elena Caunerová FMA, ktorá teraz pôsobí v Albánsku ako misionárka.

Apa, foto: Lukáš Čerman

Slovensko

Pomôž mi stať sa dobrým animátorom!

V Bratislave na Trnávke sa 20. marca uskutočnil už 6. kurz Strediskovej školy animácie. Približne 30 animátorov sa v 3 ročníkoch vzdelávalo v oblasti „animátorská prax“. Prváci si hovorili o tom, ako pripraviť výlet pre deti, druháci sa zaoberali táborom a tretiaci sa venovali príprave hier. Po prednáške si mohli jednu takú hru vyskúšať aj v praxi: počas troch dní (trvajúcich po 15 minút) museli zabezpečiť, aby vybrané sústavy tela (tráviaca, nervová, zmyslová, dýchacia a pohybová) dostali každý deň svoj „prídel“. Spôsoby boli rôzne: pitie vody, jedenie rožkov a tyčínok, drepy, brušáky, učenie sa básničky či

presúvanie loptičky fúkaním. Na spoločnej večeri sa dozvedeli vyhodnotenie – vyhralo „telo“.

Vzdelávanie animátorov prebieha na Trnávke v rámci projektu Pomôž mi stať sa dobrým animátorom!, ktorý sa rozbehol ešte minulý rok v júli letným zážitkovým táborom. Aj vďaka účasti na ňom sa viac ako 30 stredoškôľakov rozhodlo zapojiť do Strediskovej školy pre animátorov. Projekt sa uskutočňuje aj vďaka podpore z fondu Hodina deťom, ktorý zriadila a spravuje Nadácia pre deti Slovenska.

Sára Minárová, Zuzana Matejíčková

Slovensko

Rómovia šli s krížom cez „kvitnúce“ sídlisko

Veľký piatok na Luníku 9. Prázdne žalúdky a blato. Pokušenie zahrať si futbal s kamarátmi. Niektorí odolali, niektorí tentokrát nie... Chápem, je ťažké nasledovať Krista. A ešte k tomu na jeho poslednej ceste s ťažkým krížom. A tak sme sa vybrali. Cez sídlisko, ktoré po veľkom upratovaní opäť „kvitne“ všakovými pestrými odpadkami. Cez „potôčik“ odpadovej vody, ktorá stále tečie po „hlavnom luníkovskom ťahu“. Po lesnej ceste, ktorá už zažila kadečo. A každý niečo nesie. Tomáš kríž, Anička tabuľku „Nech žije Kristus Kráľ“, Dežko ťažký

batoh plný pomôcok. Nieкто má svoj náklad v srdci – každodenné radosti aj problémy, nádej v lepší život... Na obrady na Veľký piatok a aj Bielu sobotu sme sa rozdelili na dve skupiny. Jedná išla do farského kostola do Myslavy a druhá na filiálku do Bašky. Na obradoch v Baške nám vypomáhala pri oltári viac Rómov ako miestnych, čo vyvolalo viacero otázok v nejednej hlave. Veľkonočnú nedeľu sme začali tradičným požehnaním jedla. Aj keď požehnanie začalo o siedmej ráno, „omeškanci“ prichádzali skoro celé dopoludnie. Vyvrcholením bola slávnostná svätá omša, kde náš spevák Pavol Galiaš, pristúpil k prvému svätému prijímaniu. Na veľkonočný pondelok sú chlapi zvyknutí naháňať a oblievať dievčatá. Aj u nás po svätej omši sa to poriadne „rozšuplo“, aj keď sa zdalo, že niektorým dievčatám sa to veľmi nepáči, iné, naopak, sa potešili aj takto prejavenej záujmu...

www.lunik9.sk, Peter Žatkuľák SDB

Denné správy
zo saleziánskeho sveta

Slovensko

svet

misie

šport

mladí

téma

fotokronika provinciála

aktualizované každý deň

www.saleziani.sk

a okrem toho aj

- ▼ fotogalérie
- ▼ videosprávy
- ▼ kalendár provincie
- ▼ blogy
- ▼ nekrológ

a množstvo ďalších
informácií
o saleziánskej rodine.

Príďte a spoznajte
dona Bosca
ešte viac.

téma

S vd'akou za 70 rokov na Slovensku

sr. Andrea Miklovičová FMA

Na prípravu a priebeh osláv 70. výročia príchodu saleziánok na Slovensko sa pýtame sr. Ivety Sojkovej, provinciálnej predstavenej Inštitútu dcér Márie Pomocnice.

Aké posolstvo prináša toto výročie pre saleziánsku rodinu?

Povzbudení a oslovení svedectvom svedkov verných Kristovi a saleziánskej charizme žime tak, aby svätý Ján Bosco a svätá Mária Dominika Mazzarellová mali veľa nasledovníkov, ktorí ochotne ponúknu svoj život ako dar pre záchranu mladých.

Ako a kde bude prebiehať samotná slávnosť?

Slávnosť sa uskutoční 29. mája 2010 v Trnave – v meste, do ktorého 16.

júna 1940 prišli z Talianska naše prvé dve sestry. V Katedrále sv. Jána Krstiteľa bude o 11.00 slávnostná svätá omša, ktorú bude celebrowať otec arcibiskup Mons. Róbert Bezák. Popoludní bude v sále Marianum na arcibiskupskom úrade slávnostný program, ktorý pripravujú sestry s mladými. Agapé bude tiež v priestoroch arcibiskupského úradu.

Ako ste sa pripravovali na oslavy?

Rok vďačnosti za 70 rokov života saleziánok na Slovensku sme začali kaž-

dodennou modlitbou vďaky a chvály Pánovi za túto milosť. Ako heslo roka sme si zvolili slová „Vďačnosť otvára horizonty lásky“. Má nám pripomínať nielen záväzok modlitby vďaky, ale aj záväzok každý deň otvoriť horizont lásky svojho srdca pre vďačnosť sestrám v komunite a pre prežívanie „da mihi animas, cetera tolle“ s entuziazmom a odvahou. Každý prvý štvrtok v mesiaci sme mali dakovnú adoráciu za prinesenie charizmy na Slovensko a za otvorenie srdca dievčat pre jej pokračovanie.

Niektoré zo sestier, ktoré oslavia 60. výročie rehoľných sľubov
- zľava: Hedviga Morávková, Emília Kubíková, Mária Černá, Vilma Šutková, Irena Škapcová

Jozefína Sobotová a Helena Ščepková
pred odchodom do Talianska

Tiež sme siahli po materiáloch o dejinách FMA na Slovensku, aby sme viac poznali svoje korene. V spolupráci s KVPŽR na Slovensku sme vydali DVD s názvom Svedkovia viery. Je to svedectvo našich štyroch najstarších sestier o ťažkých časoch nú-

tených prác počas komunistického režimu. V časopise Don Bosco dnes vychádzali články o našich dejinách, aby všetci priatelia dona Bosca na Slovensku mohli viac poznať históriu jeho duchovných dcér.

Ktorá etapa vašich dejín na Slovensku vás najviac oslovuje?

Každá etapa má svedeckú silu, ale najviac som povzbudená hrdinskou vernosťou našich najstarších sestier v čase, keď boli na nútených prácach na rozličných miestach bývalého Československa. Vzdávam vďaka Pánovi aj im, že vydržali žiť a ťažko pracovať často až v neludských podmienkach, že mali silu prijímať ponižovanie a neúctu, ktorej sa im dostávalo kvôli vernosti Pánovi a rehoľnému povolaniu.

Zo sestier, ktoré boli takto skúšané, dnes žijú ešte sr. Mária Černá, sr. Emília Kubicová, sr. Mária Rajtárová, sr. Irena Škapcová a sr. Vilma Šutková. Ony zároveň v tomto roku slávia 60. výročie svojich rehoľných sľubov a my spolu s Pannou Máriou spievame za ne náš vďačný Magnifikat.

Štefánia Bokorová pred vstupom do
inštitútu FMA

Priamy prenos
zo slávnostnej svätej omše pri
príležitosti osláv 70. výročia
príchodu saleziánok na Slovensko
s účasťou generálnej matky
sr. Yvonne Reungoat 29. mája 2010
o 11.00 h na TV LUX.

Perličky z histórie

Permesso, permesso!

30-te roky 20. storočia

Cesty za povoláním neraz sprevádzali humorné situácie, na ktoré prvé sestry FMA dlho spomínali: „Do Talianska išiel s nami aj klerik Ján Hlubík. Cestou vo vlaku sme si spievali. Keď Taliani prechádzali po chodbičke, každý kričal: „Permesso, permesso!“ My sme si mysleli, že sú veľmi hladní, lebo každý uteká „pre mäso“. Hlubík sa nás opýtal, prečo sa smežeme. Vysvetlil nám, že to nehovorí, že idú po mäso, ale že sa zdvorilo pýtajú: „Dovolíte?“
sr. Štefánia Bokorová FMA

Navoňavované kandidátky

30-te roky 20. storočia

Keďže sme cestovali tak ďaleko, vzali sme si so sebou z domu aj toaletné mydlo. Hlubík nám povedal: „Dievčatá, vy ste sa navoňavovali. Ved' vás vyhodí z kláštora, keď tam prídete.“

A my sme hneď cez okno povyhádzovali všetky mydlá, lebo sme sa báli, že nás pošlú domov.

sr. Štefánia Bokorová FMA

S políciou na krku

80-te roky 20. storočia

Mládež, ktorej sa venovali sestry FMA, bola obdivuhodná. V škole ju formovali komunistické ideály a mnohí ani z domu nič nevedeli o Bohu. Predsa však, keď našli Boha a prehĺbili sa v duchovnom živote, boli nadmieru odvážni a obetaví.

Zázitok na ilustráciu: V roku 1988 dve sestry saleziánky organizovali duchovné cvičenia pre pätnásťčlennú skupinu dievčat z Malaciek. Bolo to na chate pri Piešťanoch. V prvý deň voľna hrali vonku volejbal. Z vedľajšej chaty na nich zvláštne zazerali dvaja muži. Podvečer, keď sa duchovné cvičenia za zastretými oblokmi začali, jedna sestra zacítila zvonku dym. Išla hore

na terasu chaty a tam videla, ako jeden z mužov nazerá cez škáry žalúzií do domu. Sestrina otázka, či si niečo praje, ho podráždila a začal aj so spoločníkom zúrivo kričať, že sú sektárky a že kazia dievčatá.

Vyhrážali sa, že ak do dvoch hodín neopustia chatu, zavolajú políciu. Sestry sa po porade dohodli, že sa z chaty cez les vrátia do dediny. Hlavne preto, že tam mal prísť svedeať kňaz a medzi dievčatami bola dvadsaťročná vydatá žena v ôsmom mesiaci tehotenstva – Renáta Trenčanská – dnes matka piatich detí.

Práve ona uprosila a presvedčila všetkých, aby sa duchovné cvičenia dokončili, lebo chce privítať svoje dieťaťko duchovne pripravená. Duchovné cvičenia sa napokon dokončili v Piešťanoch v jednoizbovom byte. Aj takéto kvety vyrastali v skalnatej zemi totality.

sr. Kamila Novosedlíková FMA

Veľmi rada prídem s vami oslavovať

Spracovala: sr. Andrea Miklovičová FMA

„Ďakujem za pozvanie! Veľmi rada prídem spolu s vami osláviť túto udalosť,“ prisľúbila svoju účasť na oslavách 70. výročia generálna predstavená saleziánok sr. Yvonne Reungoat.

„Je dôležité vzdávať Pánovi vďaka za minulosť našej prítomnosti. V myšlienkach som už medzi vami!“ dodala sr. Yvonne. Jej charizmu a vitalitu bude môcť saleziánske Slovensko zažiť 29. mája v Trnave.

v západnej Afrike. Čierny kontinent si úplne získal srdce sestry Yvonne. „Tu som sa naučila, čo je v živote podstatné. A akým vzácnym darom je pohár čistej vody,“ zaspomínala si na svoje misionárske roky.

Od roku 1996 pôsobila v generálnej rade ako vizitátorka. Bola zodpovedná za provincie v Latinskej Amerike, juhovýchodnej Ázii a štyri európske krajiny, medzi nimi aj za Slovensko. V roku 2002 bola zvolená

CELÝ ŽIVOT AKO DAR

Yvonne Reungoat pochádza z Francúzska, narodila sa v Bretónsku. Vyštudovala históriu a geografiu v Lyone, kde potom pôsobila ako učiteľka na strednej škole.

O svojom rozhodnutí stať sa dcérou Márie Pomocnice hovorí:

„Veľmi dôležité pre mňa bolo, keď som pochopila, že Boh je taký veľký, že sa oplatí dať mu celý svoj život. Túžila som aj po manželstve, aj patriť iba Bohu. Chcela som zažiť oboje. Najprv sa vydať a potom, keď manžel zomrie, sa zasvätiť. Ale keď som si predstavila, že by som náhodou musela čakať na jeho smrť dlho, alebo dokonca, že by som ho predbehla, tak som sa radšej hneď rozhodla pre Pána.

Tým, čo hľadajú svoje povolanie, rádím nikdy neudusiť, nezahasiť v sebe otázku, ktorá im znie vnútri. Nech počúvajú ten hlas a majú niekoho, s kým sa môžu poradiť, kto ich podporí a pomôže im na ceste.

ZO ŠKOLY CEZ AFRIKU AŽ DO RÍMA

Stala sa direktorkou komunity a neskôr provinciálnou predstavenou vo Francúzsku. Medzi jej bohaté životné skúsenosti patrí aj vedenie provincie

za generálnu vikárku – zástupkyňu prevzala na poslednej generálnej kapitule v roku 2008.

Z MYŠLIENOK „MADRE YVONNE“

Keď je úloha, ktorá stojí pred nami, príliš veľká, nemožno sa z nej stiahnuť, pretože Boh nám práve v tej chvíli chce priamo pomáhať v našej nedostatosti.

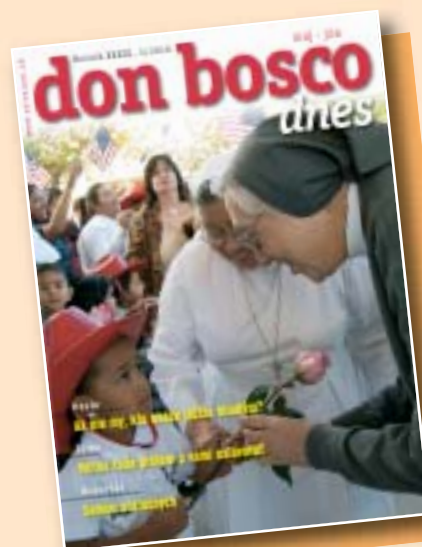
Zažal sa v nás oheň charizmy. Teraz ho musíme živiť, aby blčal, sýtil náš život a vydržal aj vo víchre a búrkach. Ak je oheň slabý, vietor ho ľahko zahasí. Ak je silný, práve vďaka vetru sa ešte viac rozhorí.

Úlohou preventívneho systému dnes je cez kvalitu vzťahov poľudšťovať svet a tým odovzdávať Božiu lásku. Tak isto ako za čias dona Bosca. Nájsť v mladých ľuďoch ich zdroje a rozvíjať ich, pomáhať im rásť tak, aby vedeli svoje vnútorné bohatstvo prijať aj odovzdať ako dar. Treba byť s nimi.

Veľa mladých ľudí dnes verí, ale saleziánski mladí by mali vedieť vieru aj odovzdávať.

O Kristovi sa dá hovoriť tým, že sa podelíme o jeho konkrétnu lásku, dáme pocítiť, ako má rád, že sú mladí pre neho dôležití. Dať im zažiť prijatie a rodinu.

Keď si uvedomujeme, že sme milovaní, sme radostní. A len vtedy dokážeme robiť šťastnými iných.

Každý druhý mesiac

DON BOSCO U TEBA DOMA

Časopis *Don Bosco dnes* zasielame bezplatne na požiadanie.

***Už od roku 1877
je to dar dona Bosca
všetkým priateľom
a dobrodincom
saleziánskeho diela.***

Ďakujeme za každý dar, ktorý nám pomáha rozvíjať dielo záchranu a výchovy mladých doma i v misiách.

Ponúknite časopis svojim blízkym.
Rozšírte rodinu dona Bosca.

Za všetkých dobrodinco
slúžime každú sobotu svätú omšu a pamätáme na nich v modlitbách.

Kontakt:

***Don Bosco dnes
Miletičova 7
821 08 Bratislava
Tel.: 02/55 57 22 26
E-mail: dbd@donbosco.sk***

História inšpiruje k vďačnosti

sr. Andrea Miklovičová FMA

Zbiera historické materiály o dejinách saleziánok. Zúčastňuje sa na medzinárodných sympóziách. Archivuje, spisuje, spracúva, zostavuje publikácie a životopisy sestier. Už niekoľko rokov. A stále s väčším zanietením. Sr. Kamila Novosedlíková FMA, odborníčka na dejiny slovenského Inštitútu dcér Márie Pomocnice.

Prečo taká láska k histórii?

Don Bosco chcel, aby dcéry Márie Pomocnice boli živým znakom jeho vďačnosti voči Panne Márii za to, čo ona urobila pre neho a saleziánov. Je potrebné, aby sme poznali naše počiatky, vracali sa k nim, ako sa vraciame v spomienkach k svojej prvej láske. Len tak dokážeme zachovať jej sviežosť a našu vernosť charizme. Samozrejme s tvorivosťou, ktorú si žiada táto doba.

Čo ťa štúdium histórie naučilo?

Moja úcta k dejinám sa postupne menila na hlbokú vďačnosť, keď som držala v rukách listy spolusestier zo sústreďovacích táborov či výmery krajských súdov z 50-tych rokov, ktoré nemo svedčili o neludskom prenasledovaní rehoľníčok.

K akým objavom si prišla?

Boli to vzácne prekvapenia, ktoré sa nachádzali v Centrálnom archíve saleziánov v Ríme, napr. záznamy o rehoľnej obliečke z rúk prvých nástupcov obidvoch svätých zakladateľov. Fotografie a svedectvá rodinných príslušníkov sestier a bývalých chovankýň. Kroniky prvých slovenských komunít, ktoré sa našli v archíve rakúskej provincie FMA. Listy biskupa Vojtaššáka na obranu sestier saleziánok z archívu Spišskej Kapituly. Boli to pre mňa silné momenty tichého dojatia.

K najautentickejším stretnutiam napomohli roky, ktoré som prežila s najstaršími spolusestrami

v Trnave. V rozhovoroch s nimi som mala možnosť spoznať realitu zakladania diela na Slovensku, realitu prenasledovania, ale predovšetkým krásu celoživotnej vernosti, ktorá bola mnohonásobne skúšaná, a preto taká zocelená.

Nad čím si najviac žasla?

S obdivom som čítala nekrológy zosnulých slovenských dcér Márie Pomocnice, ktoré pôsobili v zámorských misiách. Po mnohých rokoch sa dozvedáme o ich obetavej a hrdinskej službe stovkám chudobných detí a mládeže v mimoriadne náročných podmienkach. Každá z nich bola iná. Každá inak krásna. Jednoducho, ale zaujímavovo zviditeľňovali našu krajinu v ďalekej cudzine. Mnohé boli mimoriadne nadané. Dokázali sa vďaka múdrej pokore začleniť, možno i preto na ne dodnes spomínajú.

A aké pedagogické inšpirácie dávajú dejiny?

Množstvo problémov, ktorými je zavalený dnešný človek, si žiada odovzdať ženám ich prednostnú úlohu: chrániť človeka, celistvosť jeho osoby, predvídať, predchádzať, dávať sa, vytvárať vzťahy a spájať putá narušene nenávisťou a rozdelením. To je úloha ženy, ktorú jej daroval Stvoriteľ na počiatku.

Malý národ, ako je náš, môže svetu imponovať len svojou mravnou silou, kultúrou a charakterom. Tu sa otvára výchovné pracovné pole pre synov sv. Jána Bosca ako aj pre dcéry Márie Pomocnice.

Ako vnímaš dnešnú spoločnosť a mladých?

Všetci túžime po láske. A Boh – Láska túži po nás.

Stretnutie rád Združenia saleziánov spolupracovníkov

Lubomír Šulko

V dňoch 13. a 14. marca 2010 sa v Detve konalo pravidelné pracovné stretnutie miestnych rád jednotlivých stredísk Združenia saleziánov spolupracovníkov na Slovensku s provinciálnou radou Združenia. Miestne rady zastupovalo 134 členov a 27 delegátov. Provinciálna rada (PR), ktorá zasadanie zvolala, bola prítomná v plnom počte 12 členov. Dôležitosť stretnutia potvrdil svojou účasťou aj otec provinciál saleziánov don Karol Maník. Popri pracovnej atmosfére sa stretnutie nieslo aj v duchu osláv 30. výročia obnovenia činnosti Združenia na Slovensku.

Provinciálny koordinátor ACS Anton Horváth otvoril stretnutie krátkym príhovorom, ktorým privítal všetkých prítomných. Okrem iného povedal, že „tu na Detve sa stretávajú všetci tí, na pleciach ktorých leží zodpovednosť za Združenie na Slovensku. Iba bratská a nezištná služba všetkých členov rád môže priviesť Združenie k rastu“.

Členovia miestnych rád potom riešili otázky fungovania jednotlivých úsekov a predniesli aj svoje názory a očakávania ohľadom ich činnosti na miestnej úrovni. Zhrnutie problematiky fungovania jednotlivých úsekov miestnych rád a vízie provinciálnej rady k tejto téme v súlade so štatútom Združenia predstavili členovia PR svojimi prezentáciami.

Prvý deň stretnutia zavŕšila oslava 30. výročia činnosti Združenia, na ktorú boli pozvaní všetci tí, ktorí v roku 1980 ako prví skladali spolupracovnícke prísluby. Nechýbali ani kňazi, ktorí ich na ten krok pripravovali – don Alojz Špaldoň a otec Václav Kocián. Oslava sa začala slávnostnou bohoslužbou, po ktorej nasledovala spoločná večera s prípitkom a príhovorom provinciálneho koordinátora Antona Horvátha. Ten pripravil aj spomienkovú prezentáciu so stručným prierezom histórie Združenia na Slovensku, obohatenú mnohými fotografiami. Na nich sa mohli spo-

znáť „v mladšom vydaní“ aj mnohí z prítomných. V závere prezentácie mala miesto spomienka na všetkých spolupracovníkov, ktorí nás predišli do večnosti. Po nej sa rozprúdila moderovaná diskusia jubilantov na tému: Ako sme prežívali formáciu a svoje saleziánske povolanie pred 30 rokmi.

V nedeľu, v rámci ranného rozjmania, vystúpil Stanislav Veselký ml., ktorý sa v januári 2010 zúčastnil Dní spirituality saleziánskej rodiny v Ríme ako zástupca slovenských spolupracovníkov. Vo svojom vstupe sprítomnil atmosféru tohto podujatia a na povzbudenie predniesol meditáciu o emauzských učeníkoch, ktorá odznela na tomto významnom duchovnom stretnutí.

Nedeľné doobedie potom vyplnila práca v skupinách podľa jednotlivých úsekov. Záver stretnutia miestnych rád s provinciálnou radou patril slávnostnej svätej omši a rozlúčkovému obedu.

Celé stretnutie prebiehalo v mimoriadne úprimnej a otvorenej bratskej atmosfére. Bolo to spoločenstvo jednej viery, nádeje a lásky, čo je azda najväčším pozitívom celého stretnutia. Naozaj bolo cítiť rodinného ducha dona Bosca.

Dobrovoľníčky dona Bosca – 45 rokov na Slovensku

urr

Jednou zo zložiek saleziánskej rodiny sú aj Dobrovoľníčky dona Bosca – VDB. V máji si budeme pripomínať 45 rokov ich prítomnosti na Slovensku.

Ich činnosť medzi nami je skrytá. Pracujú temer na všetkých postoch spoločnosti bez toho, aby sa prezentovali ako zasvätené ženy.

Čo ich spája so saleziánskou rodinou je predovšetkým prednostná láska, ktorú don Bosco prechovával voči mladým. Túto lásku rozširujú aj na ľudové vrstvy, na osoby, s ktorými sú v každodennom kontakte. Don Bosco nechcel spasiť ľudí slovami, ale vysúkal si rukávy a tvrdo pracoval. Často pritom platil aj svojou osobou, a to nielen preto, aby zachránil duše svojich chlapcov, ale aby im zároveň umožnil dôstojne a radostne žiť. Povolanie VDB spočíva v práci na povznesení bratov a sestier v ľudskom, mravnom, duchovnom a nadprirodzenom zmysle. Aby to dosiahli, venujú sa štúdiu, usilujú sa začleniť do spoločensko-politických a kultúrnych štruktúr prostredia, v ktorom žijú, sú pozorné na znamenia čias a hlavne sa pritom modlia. Preventívny systém je spôsob, akým vychádzajú druhým v ústrety a ako vychovávajú. *Daj mi duše* je normou pre ich štýl života a činnosti, spôsob, ako sa postaviť pred Boha, pred seba, pred druhých. Je to spôsob, ako prežívať lásku, a tak sa stávať svätými. Ich štýl činnosti sa vyznačuje tiež tvorivosťou a prispôbivosťou – menia svoje konanie tak, ako si to vyžadujú okolnosti, prispôbujú sa dobe, sledujú vývoj dejín. Prispôbujú svoje správanie a postoje hodnotám a citlivosti každého človeka. Veriť v človeka je riziko, ktoré treba podstúpiť.

Panna Mária

je Pomocnica kresťanov

Keď don Bosco v rokoch 1865 až 1868 staval baziliku na Valdoccu v Turíne, dal vyhotoviť dnes vari najznámejší obraz Panny Márie Pomocnice. Jej sviatok slávime každoročne 24. mája.

Pannu Máriu vzývali veriaci spolu s Piom V. ako Pomocnicu kresťanov už v 16. storočí, keď sa turecké vojská prihnali do Európy. Panna Mária vypočula modlitby svojich ctiteľov. V roku 1671 dopriala kresťanským vojskám víťazstvo pri Lepante a o dvanásť rokov neskôr aj pri Viedni. Piov VII. zasa 24. mája 1814 umožnila slobodný návrat do Ríma. Svätý Ján Bosco pri svojej výchovnej činnosti medzi mládežou videl, že novoveký útok proti kresťanstvu neprestajne narastá, preto si za hlavnú patrónku svojho diela zvolil Pannu Máriu s titulom Pomocnica kresťanov. Hovorieval: „My naozaj v týchto ťažkých časoch potrebujeme, aby nám Panna Mária pomohla brániť a zachovať si kresťanskú vieru.“ Aj saleziánska rodina, jeho duchovné potomstvo, šíri úctu, lásku a dôveru k mocnej Ochránkyni kresťanov.

VZNIK OBRAZU V BAZILIKE V TURÍNE

Maliar Tomasso Lorenzone si vypočul túto predstavu dona Bosca o obraze: „Hore, na nebi, je najsvätejšia Mária medzi chórmí anjelov, potom chóry prorokov, panien, vyznavačov.

Na zemi výjavy veľkých víťazstiev Márie a národy sveta, ako k nej dvíhajú ruky a prosia ju o pomoc.“

Maliar mu na to skromne oponoval. Zdôraznil, že na vyhotovenie takého obrazu treba plochu veľkú ako turínske námestie Piazza Castello.

Don Bosco sa preto zmieril s okresaním svojho plánu. Bazilika s týmto nádherným obrazom bola posvätená 9. júna 1868.

Don Bosco o obraze hovorí:

„Panna vystupuje do popredia na mori svetla a veleby. Je obkolesená zástupom anjelov, ktorí jej vzdávajú úctu ako svojej kráľovnej. V pravicu drží žezlo, ktoré je symbolom jej moci, v ľavicu drží Dieťa, ktoré má otvorené ruky – ponúka svoje milosť a svoje milosrdenstvo tomu, kto sa utieka k jeho vznešenej Matke. Okolo a dole sú svätí apoštoli a evanjelisti. Sú v sladkom vytržení a akoby Svätej Panne volali: Kráľovná apoštolov, oroduj za nás! Na pozadí je mesto Turín so svätýňou na Valdoccu vpredu a vzadu s vrchom Superga. To, čo má na obraze najväčšiu cenu, je jeho idea. Tá pri obdivovaní ob-

razu vyvoláva v pozorovateľovi nábožný zážitok.“

Podľa opisu, ktorý urobil don Bosco, je obraz pôsobivým zobrazením titulu Mária, Matka Cirkvi. Je ako stránka mariánskej katechézy. Mária ako Matka Božieho Syna je Kráľovnou neba a zeme. Celá Cirkev, ktorú predstavujú apoštoli a svätí, ju vzýva ako Matku a mocnú Pomocnicu.

Význam celého obrazu je priezračný: ako Mária bola s apoštolmi prítomná v Jeruzaleme počas Turic, teda pri začiatku činnosti Cirkvi, tak je ochrankyňou a vodkyňou Cirkvi počas stáročí; apoštoli potom predstavujú pápeža a biskupov. Mária je Matka Cirkvi, Pomocnica kresťanského ľudu v jeho zápase pri šírení Božieho kráľovstva.

Modlitba svätého Jána Bosca k Márii Pomocnici kresťanov

Mária, Panna mocná, veľká a slávna opora Cirkvi, hrozná ako vojsko zoradené do boja.

Ty sama vyvraciaš všetky bludy sveta. Ochráň nás pred nepriateľom v našich úzkostiach, zápasoch a ťažkostiach a v hodine našej smrti nás prijmi do večnej radosti. Amen.

„Kláštory týchto reholí budú dnes *v noci* uprázdnené.“

spracované podľa knihy Ernesta Macáka *Zápisky spoza mreží*, foto: internet a TKKBS

„Pražský proces so skupinou rehoľných kňazov ukázal, že niektoré rehole a kongregácie stoja celkom v službách zahraničných nepriateľov nášho štátu. Podľa ich pokynov rušili sústavne výstavbu našej vlasti, konali špionážnu službu a pripravovali ozbrojené povstanie. Preto bolo nutné zakročiť aspoň proti najnebezpečnejším z nich a zbaviť ich možnosti, aby pokračovali vo svojej protištátnej činnosti. Kláštory týchto reholí budú dnes v noci uprázdnené a ich rehoľníci sústredení.“ (z archívnych materiálov)

Slovenský úrad pre veci cirkevné podľa vzoru Štátneho úradu pre veci cirkevné v Prahe vypracoval v polovici marca 1950 detailný politický plán postupu pri likvidácii mužských kláštorov. Plán nazvali akcia „K“, t. j. „kláštory“. Dátum: v noci z 13. na 14. apríla 1950.

OTVORTE!

„Bol štvrtok 13. apríla. Minulú nedeľu sme slávili Veľkú noc. Bol krásny deň ako tie predošlé. Zvláštne bolo na ňom iba to, že do Šaštína prišlo niekoľko desiatok žandárov, ba i vojaci. V Šaštíne je pokoj. Načo prišli? Hradskou povedľa ústavu smerom na Stráže tiahli pred večerom ozbrojení

Kláštor v Podolínci

vojaci. Nechýbali granáty a ľahké guľomety. Po večerných modlitbách sme sa pomodlili ešte desiatok ruženca za Božiu ochranu. Zaspávali sme s akousi omínavou nádejou, že žandári a vojaci tu azda predsa len nie sú s rozkazmi proti nám.

Niektorí klerici okolo jedenástej v noci zbadali z oblokov, ako sa v našej záhrade tu i tam blýskajú svetlá bateriek.

Je polnoc, dvanásť hodín desať minút. Ach, ako živo sa pamätám na tento okamih. Paľko ma zobúdzá krátky a úsečným: – Už sú tu!

– Kde?

– Búchajú na bránu a chcú dnu!

– A čo pán direktor?

– Chystá sa ísť k bráne.

– A pustí ich?

– Hovoria, že prišli robiť domovú prehliadku.

– Takže ich pustí...

Načo však tí vojaci, granáty a guľomety? Kedyže to patrilo k domovej prehliadke?

O desať minút sú už v budove. Chodby na prízemí sú naplno osvetlené a pri oboch schodiskách je stráž. Na prízemí sa to už teda začína, a nám sa ešte ani nesníva, že je to likvidácia a zničenie Saleziánskej spoločnosti na Slovensku.“

(spomienky dona Ernesta Macáka z knihy Zápisky spoza mreží)

Z dostupných dokumentov štátnych archívov sa dozvedáme o *postupe vo vyprázdňovaných kláštoroch*:

„Oddiel Štátnej národnej bezpečnosti obsadí kláštor, veliteľ zvolá všetkých obyvateľov kláštora. Vysvetlí im, o čo ide, a vyzve rehoľníkov určených k odsunu do centralizačných kláštorov, aby si čo najskôr pripravili potrebné osobné potreby a zhromaždili

sa. Do centralizačných táborov budú sústredení všetci rehoľníci, ktorí sa práve nachádzajú vo vyprázdnených kláštorech vrátane novicov a klerikov, okrem miestnych predstavených a provinciálnych predstavených, ktorí budú sústredení do kárneho kláštora. Z týchto predstavených budú sústredení do centralizačných kláštorev jedine tí, ktorí sú už prestárli. Do kárneho kláštora budú ďalej sústredení vopred určení známi a vplyvní reakční rehoľníci. Do centralizačných táborov budú tiež sústredení rehoľníci, ktorí slúžia mimo kláštora v duchovnej správe, pokiaľ v kláštore bývajú alebo sa práve v noc zásahu v kláštore zdržujú. Všetci rehoľníci

odvezení do kárneho kláštora. Bude uskutočnený výsluch predstavených, aby oznámili, kam bol ukrytý kláštorný majetok. Fary, ktoré sú súčasne rehoľnými domami, budú vyprázdnené takisto ako ostatné kláštory.“

Rehoľníkov po privezení do centralizačného kláštora (Podolíneec a Svätý Beňadik/dnes Hronský Beňadik) zapísali a rozdelili do skupín. Dvadsať až tridsať rehoľníkov tvorilo skupinu. Na jej čele stál skupinár, vybraný rehoľník. Dva razy denne nastupovali skupinky na kontrolu v izbách a na chodbách ich sledovali žandári. Rozdelenie na skupiny bolo zachované aj pri práci, nástupoch do jedálne a pod.

Kláštory tak mali skutočný charakter koncentráku.

DENNÝ PORIADOK V TÁBORE

6,00 – Vstávanie, úprava ubikácie

6,30 – Ranná omša

7,00 – Ranná prechádzka

7,30 – Raňajky

7,55 – Ranné hlásenie (nástup)

8,15 – Osvetová štvrt hodinka

8,30 – Denné zamestnanie

9,00 – Odchod chorých na ošetrovňu

12,30 – Spoločný obed

14,00 – Denné zamestnanie

18,00 – Čítanie programu dňa (nástup)

19,00 – Večera

19,30 – Kultúrne, zábavné programy

22,00 – Odpočinok

Svätý Beňadik – dobová fotografia z 50-tych rokov.

Spomienka na Barbaruskú noc – katedrála sv. Martina v Bratislave.

určení na sústredenie do centralizačných kláštorev sa čo najskôr zhromaždia so svojimi vecami. Budú naložení do autobusov a odvezení do centralizačných kláštorev. Po odchode rehoľníkov do centralizačného kláštora uskutoční štátna bezpečnosť v kláštore domovú prehliadku. V kláštore zostanú okrem chorých z príslušníkov mužského rádu jedine miestni predstavení, prípadne provinciálni predstavení a ďalej známi reakční rehoľníci. Po ukončení domovej prehliadky bude spísaný protokol, ktorý podpíšu aj predstavení. Na to budú spolu s reakčnými rehoľníkmi

KEĎ HOVORIA ČÍSLA

Podľa dokumentov vieme, že v tábore v Podolíneec bolo k 3. máju 1950 445 rehoľníkov. Ostali po nich prázdne kláštory Jasov, Šaštín, Stropkov, Michalovce, Medzilaborce, Kostolná, Sabinov, Spišský Štiavnik, Stráže pod Tatrami, Košice, Borinka, Levice, Marianka, Trebišov, Zlaté Moravce, Levoča a samozrejme viaceré kláštory v Bratislave. V druhom centralizačnom kláštore vo Svätom Beňadiku boli sústredení františkáni. „Dňa 14. apríla bolo prisunutých 181 františkánov zo všetkých krajov Slovenska a okrem nich ešte 13 študentov.“

V grafike nadväzoval na slovenské čipkárky

– Andrej Paulíny

ThDr. Zlatko Kubanovič PhD., SDB

Andrej Paulíny patrí svojim významom a rozsahom svojej tvorby medzi najväčších slovenských saleziánskych grafikov. Narodil sa 21. marca 1925 v Rajci v Žilinskej kotline. Od svojich rodičov prevzal dar hlbokej viery, a zvlášť mariánsku a cyrilometodskú úctu. Tieto hodnoty neskoršie pretransformoval aj do svojich diel.

Počiatky jeho tvorby sú zviazané s literárnym krúžkom Bernolák, ktorý pôsobil pri Saleziánskom filozofickom a pedagogickom študentáte v Trnave. Žiaľ, svoj talent nemohol rozvinúť, lebo komunistický režim v noci 13. na 14. apríla 1950 internoval všetkých saleziánov do sústreďovacích táborov. Andrej Paulíny bol uväznený v Podolínci na východnom Slovensku. Po niekoľkých mesiacoch sa mu podarilo utiecť. V noci 22. októbra 1950 preplával rieku Moravu a odišiel do vyhnanstva.

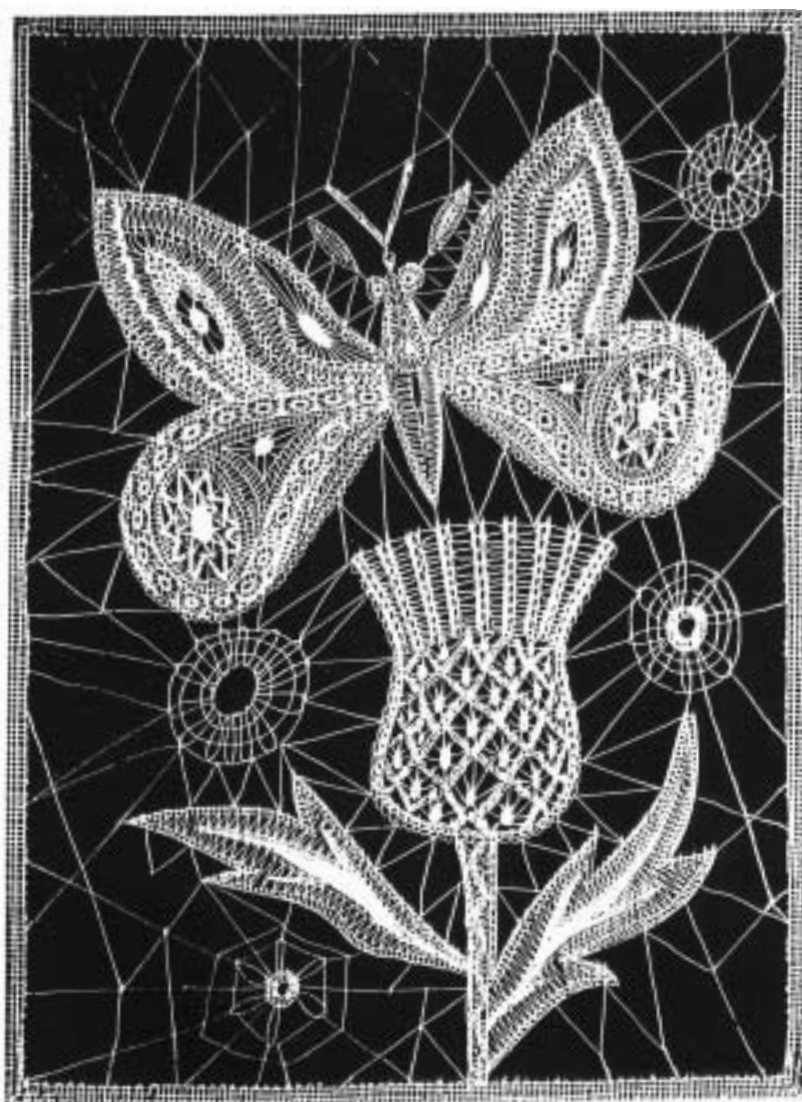
Po dokončení teologických štúdií a prijatí kňazskej vysviacky 1. júla 1950 pokračoval v štúdiu pedagogiky a katechetiky na Saleziánskej univerzite v Turíne. Už počas štúdií upútal predstavených svojím umeleckým talentom. Tí ho po skončení štúdií poverili redigovaním časopisu Meridiano 12. Keď sa osvedčil, zverili mu ešte ťažšiu úlohu. Stal sa vedúcim audiovizuálneho oddelenia pri saleziánskom nakladateľstve Libreria Dotrina Cristiana (LDC) v Turíne.

V roku 1970 ho pozvali slovenskí saleziáni, ktorí pôsobili pri Slovenskom ústave svätého Cyrila a Metoda v Ríme, aby svoje pedagogické skúsenosti vložil do služieb pri výchove slovenského kňazského dorastu a aby graficky a ilustrátorsky pomohol pri tvorbe náboženskej literatúry, ktorá vznikala v emigrácii. Takmer všetky knihy, ktoré v tom čase vyšli v Slovenskom ústave svätého Cyrila a Metoda, nesú jeho pečať.

Z osobnej skúsenosti môžem potvrdiť, že na hodinách umenia zvyčajne postupoval podľa klasických osnov, ale občas aj odbočil. Mal úprimnú túžbu odovzdať to najlepšie zo svojej naozaj bohatej umeleckej praxe.

Keby človek len tak očami prebehol grafický debut Andreja Paulínyho, prekvapila by ho formálna dokonalosť jeho diel. Už zosnulý salezián RNDr. Zoltán Schmidt, CSc., sa o jeho grafickej tvorbe vyjadril: „Najviac vo svojej umeleckej tvorbe uprednost-

„Krásota“, ilustrácia k zbierke Gorazda Zvonického Sejba Prál, 1973

ňuje kresbu, nadväzujúcu na svetový chýr slovenských čipkárok z rodného Rajca. Kresťanské umenie obohacuje aj týmto žánrom.“ Pre túto jedinečnosť mu podľa môjho názoru patri miesto medzi poprednými slovenskými grafikmi.

Don Paulíny bol skutočne majstrom v grafickej tlači. Ako knižný grafik robil z dobrých kníh aj knihy krásne. Keďže každá jeho grafika obsahuje hlbokú myšlienku, vyžaduje si to aj istú spoluprácu zo strany čítajúceho. Každý pozorný čitateľ si všimne, že jeho grafika sa podriaďuje žánru a svoju úlohu plní takmer na sto percent. Jeho diela kontemplujú kresťanské hodnoty a jeho umelecký štýl je rýdzo originálny a neprekonateľný.

Osobitnú pozornosť si zasluhuje spolupráca s básnikom Gorazdom Zvonickým, ktorý taktiež pôsobil v Slovenskom ústave svätého Cyrila a Metoda v Ríme. Paulínyho duchovne ladené ilustrácie zosilňujú výpovednú silu Zvonického básní.

Okrem toho, že bol majstrom v grafickej tlači, vstúpil don Paulíny do povedomia verejnosti aj svojou publicistickou a redaktorskou činnosťou. Od roku 1976 do 1992 bol šéfredaktorom časopisu Slovenské hlasy z Ríma. Toto periodikum sa preslávilo svojou erudovanou kresťanskou publicistikou, čo si vyžadovalo vynikajúce teo-

logické vedomosti vo všetkých jej odboch. Vedel sa stručne a v skratke vyjadriť o problémoch, čo poukazuje na široký záber jeho vedomostí.

Je tiež autorom stoviek rozhlasových vysielaní, kde rovnako výslovne badáme jeho odbornú kvalifikovanosť. Dokázal zrozumiteľným spôsobom priblížiť zložité teologické pravdy.

Ludia ho mali radi aj ako dobrého kazateľa. Bol skutočne charizmatickým mužom, nesmierne erudovaným, s noblesným správaním. Závrečné obdobie života prežíval v relatívnom pokoji v saleziánskej komunite pri Ba-

zilike Sedembolestnej v Šaštine. Svojimi skúsenosťami aj tam pomáhal na Gymnázium Jána Bosca a stal sa šéfredaktorom mesačníka Mariánskej zvony.

Andrej Paulíny zomrel pred piatimi rokmi, 2. mája 2005. Dožil sa 80 rokov.

Saleziánske výtvarné umenie nebolo doteraz systematickejšie zmapované. Dúfam, že tento kratučký článok dopomôže k doplneniu mozaiky o saleziánskych kultúrnych a vedeckých pracovníkov, medzi ktorých don Andrej Paulíny bezpochyby patrí.

„Naši vierozvestovia“, ilustrácia pre časopis Slovenské hlasy z Ríma, 1985

„Prvá návšteva“, ilustrácia pre časopis Slovenské hlasy z Ríma, 1990

misie

Ľudia ľuďom

Katarína Bachratá, Savio o.z

Po našom rozhovore som sa cítila akosi lepšie. Don Peter Kuchár, predseda občianskeho združenia Savio, a Mária Lacková, projektová manažérka, ma nadchli svojím nadšením a ochotou bojovať proti chudobe vo svete.

Jedným zo spôsobov je sprístupniť ľuďom trpiacim hladom základné vzdelanie alebo im umožniť absolvovať remeselný kurz, a tak im pomôcť nájsť si primeranú prácu. Prioritou projektov Savia je pomoc deťom a mladým ľuďom, pretože chudoba postihuje najmä ich.

Ako vznikla myšlienka obnoviť automechanickú dielňu v Sudáne?

Mária:

Minulý rok Savio navštívil náš partner z BOSCOAID, fr. George Madathett. Spoločne sme hľadali, ako môže Slo-

vensko pomôcť tejto krajine. Našli sme dva projekty, na ktorých by sme mohli spolupracovať. Jedným z nich je St. Joseph Vocational Training Centre – automechanická dielňa a druhým Adopcia tried.

Čo je cieľom projektu automechanickej dielne a ako dlho bude trvať?

Mária:

Našou úlohou je vymeniť staré stroje v automechanickej dielni v učňovskom stredisku v Chartúme. Toto stredisko patrí k najlepším v Sudáne, viac ako 90% jeho absolventov si nájde prácu. Zmodernizovaním strojového vybavenia sa zvýši odbornosť učiteľov aj absolventov štúdia a celkovo sa zatraktívni odbor automechanik. Projekt je jednoročný. Začali sme ho realizovať v novembri 2009.

Akou formou získava Savio financie na realizáciu projektu?

Peter:

Najviac finančných prostriedkov pre projekt hradí SlovakAid. Do projektu

„Tak ako otroctvo a apartheid, ani chudoba nie je prirodzená. Stvoril ju človek, prekonať a odstrániť sa dá práve pomocou ľudských aktivít.“

Nelson Mandela

musí Savio prispieť spolufinancovaním. Ide o dosť veľkú, niekoľkotisícovú čiastku. Musíme vyvinúť nie malé úsilie na získanie týchto financií. Chystáme sa požiadať o pomoc viaceré automobilky a iných sponzorov.

Ako je zabezpečená kontrola využitia vyzbieraných peňazí na daný projekt? V médiách sa často kritizuje, že peniaze vyzbierané na charitatívne projekty sa veľakrát nepoužijú na

daný účel, ale na obohatenie určitých skupín ľudí.

Peter:

Pri veľkých objemoch peňazí, ktoré prúdia do rozvojových krajín cez EÚ alebo USA, toto riziko hrozí. My však podporujeme malé projekty, kde sa dá výsledok našej práce ľahko overiť. Priebežne veci monitorujeme a všetko musí byť vyúčtované. Každá etapa plánu je kontrolovaná a ďalšie peniaze sa posielajú až vtedy, keď je predošlá finančná splátka dôkladne vyúčtovaná.

Koncom minulého roka ste podnikli pracovnú cestu do Sudánu. Čo vás najviac zaujalo?

Peter:

Pre mňa bolo najsilnejším zážitkom, keď za mnou prišiel chlapec s drevenou soškou a prosil ma, aby som ju odovzdal nášmu misijnému dobrovoľníkovi Tomášovi. Hovoril mi, že za ním utekal na letisko, ale keďže ho nestihol, chcel mu ju poslať aspoň takto.

Z vďačnosti za všetko, čo pre neho Tomáš urobil. Tá soška bola najvzácnejšia vec, ktorú chlapec mal...

Život ľudí u nás a v Sudáne je určite neporovnateľný. Čo sa nachádza na najvyšších priečkach životných hodnôt tamojších ľudí?

Peter:

Vzhľadom na podmienky, v ktorých žijú, je najdôležitejšie prežiť. To znamená mať prácu a aspoň minimálnu mzdu. Myslím si, že druhou veľmi podstatnou hodnotou je pre nich vzdelanie. Ľudia sú hladní po vedomostiach. Aj mnohí dospelí absolvujú rozličné kurzy, v ktorých sa učia čítať a písať. O veľkom záujme detí o nové vedomosti nás utvrdil misijný dobrovoľník, ktorý tam pracoval ako učiteľ. Hovoril, že deti sa domáhali výučby aj po vyučovaní a cez prestávky.

Spomínali ste aj druhý projekt – Adopciu tried v Sudáne. Ako sa mu darí?

Mária:

Tento projekt sme rozbehli v septembri minulého roka. Zapojili sa doň školy, farnosti, mládežnícke strediská, jednotlivci i firmy. V Sudáne máme adoptovaných až 74 tried. Prebehla už aj prvá komunikácia zo slovenskej strany. Z projektu sa adoptovaným triedam zabezpečí jedno jedlo počas dňa (fazuľa, ryža alebo chlieb), uniforma do školy, základné školské pomôcky a minimálny plat pre učiteľa.

Touto cestou sa Savio chce poďakovať všetkým, ktorí sa zapojili do ktoréhokoľvek projektu v Sudáne, ale aj v Keni, Angole, Azerbajdžane či na Sibíri. Je povzbudzujúce vedieť, že v dnešnom uponáhľanom a, bohužiaľ, aj sebeckom svete sú ľudia, ktorí dokážu nezištne dať šancu chudobným deťom, ktoré by inak nemali nádej zmeniť svoj ťažký život.

výchova

Požehnaní starí rodičia

Bruno Ferrero SDB

**Starí rodičia sú najnovším objavom.
Starí rodičia sú záchrannou sieťou.
Starí rodičia objavili, ako môžu byť stále lepší.**

Starí rodičia sú ako mobilné telefóny a YouTube. Pred pol storočím ich bolo málo, boli nevýznamní a trvali krátko. Dnes zástupy starých rodičov (a prarodičov) narastajú a rovnako rastie ich vplyv na rodinný život. Aj z ekonomického pohľadu sa starí rodičia stali pre deti a vnúčatá záchrannou sieťou. Sú užitoční ako baby-sitter, ako prispievatelia do rodinného rozpočtu, ako asistenti na všetko, ako vlastníci a udržiavatelia starého domu na vidieku, ktorý sa stal druhým domom pre deti žijúce v meste. Nastali časy, kedy sa aj starým rodičom priznáva vážna výchovná úloha.

Rodina je ako strom. Z kmeňa vyrastajú konáre do rôznych výšok, rôznymi smermi, ale ostávajú v kontakte s kmeňom. Ale sú to korene, ktoré cez miazgu spájajú minulosť s prítomnosťou a prítomnosť s budúcnosťou. Väčšina starých rodičov sa s pribúdaním veku naučila byť stále lepšími. Sú obohatení o skúsenosti, ktoré s postupom ku svojmu západu naakumulovali v sebe ako poklad. Ten poklad, ktorý odborníci nazývajú duchom rodiny. Je to zmes spomienok, možno ilúzií, tajomstiev, štýlov života, zvykov, túžob, nádejí. Starí rodičia môžu vnukom odovzdať ten komplex príbehov a spomienok, ktoré nazývame „rodinný román“. A ten má pre deti úžasnú príťažlivosť.

Starý otec môže predstavovať pre vnuka aj stabilitu rodinných citov. Môže hovoriť ako svedok veľmi dávnych čias, kedy mama bola dievčatkou a otec žiačikom. Z týchto vecí dieťa získava skúsenosť, že jeho rodina existuje večne, že bude trvať stále. Môže v tom vnímať nepretržitú niť citov. Myslím, že pre deti našich čias, na ktoré dolieha uponá-

hľaná a otriasajúca sa spoločnosť, je to dôležité. Dieťa sa totiž najviac bojí toho, že jeho citový svet skončí sklamaním. Pre dieťa sú starí rodičia, ktorí podľa neho žijú nekonečne, zdrojom trvalej bezpečnosti a povzbudenia.

Starí rodičia nesmú byť ani veľmi vzdialení, ani veľmi blízki. Stať sa starými rodičmi je ako dostať druhú príležitosť: možnosť urobiť reparát, znovu získať stratený čas, kompenzovať staré nedostatky, napraviť vlastné chyby. To množstvo prežitých skúseností a vlastných či cudzích chýb im pomáha na-

Istá stará mama hovorí: „Môj syn sa stal otcom. On je teraz stromom so silnými konármi, listami a pekným ovocím. Ja som sa mohla uložiť do mäkkých záhybov zeme a vytvoriť tam korene.“

dobudnúť postoje dobrotivosti, trpezlivosti a nádeje. A tieto skúsenosti sú snáď najväčším darom, ktorý starí rodičia môžu dať mladším generáciám. Starí rodičia sú kompetentní v úsudkoch. Neobhajujú si autoritu a povinnosť ako rodičia. Sú dobrovoľnými sprievodcami, všetko dávajú zadarmo, bez toho, aby za to čakali nejakú náhradu. Môžu si dovoliť luxus byť skromní, majú múdrosť tých, ktorí trpeli, pokoj tých, ktorí už bojovali, trpezlivosť tých, ktorí už nie sú zmietaní každodennou naliehavosťou. Darujú malým najväčší dar: čas pre nich.

Ale... nerozmaznávajú starí rodičia svoje vnúčatá? Existuje tvorivé rozmaznávanie a škodlivé rozmaznávanie. Stará mama istotne škodí vnúčaťu, keď stotožňuje jedlo s citmi a natláča tak vnúčaťam sladkosti. Najlepší starí rodi-

čia sú tí, ktorí vedia vnúčatá oceniť, keď poukážu na ich dobré kvality, na ich úsilie, obzvlášť vtedy, keď rodičia na to nemajú čas. Vzťah priateľstva s vnúčaťami môže priniesť ovocie najmä v čase dospievania.

A starí rodičia sú osobitne užitoční aj v moderných „IKEA rodinách“, ktoré sú, zdá sa, vytvorené z hotových častí, iba ich treba správne poskladať, rozložiť či zložiť. Aj keď sa úlohy v rodine veľmi menia, starí rodičia stále tvoria kĺb medzi generáciami, istú základňu, poistenie pred nepredvídateľnými situáciami života, akýsi kút úniku. Ak rodine chýba otec a nikto iný neprevzal na seba bremeno požadovania disciplíny a úlohu byť tým, na koho sa možno obrátiť, môže taká situácia priviesť zvlášť chlapcov do momentov správania sa bez mantinelov a bez vnútornej kontroly. Tu myslíme na niektoré základné rodičovské funkcie, ktoré sú priamo či nepriamo potrebné, ako napríklad vyžadovať disciplínu, vedieť v prípade potreby povedať nie, podporovať spoznávanie prostredia formou hry, podporovať záujmy a vyučovanie, ktoré slúži na vykročenie spoza múrov domácnosti smerom k vonkajšiemu svetu.

Napokon, starí rodičia sú poslednou baštou rituálov, ktoré predstavujú kontinuitu času. Pravidelne sa stretávajú v ich dome na Vianoce, na oslavy narodenín, tráviť spolu čas prázdnin, to sú chvíle, ktoré „robia“ rodinu. Scéna spoluzitia, kde sedíme jeden vedľa druhého okolo stola, pod tým istým lustrom a rozprávame si zážitky a vyjadrujeme city, ostane zapísaná v myslí po celý život a vytvorí nevyčerpatelný zdroj nádeje a dôvery.

Pre slabé stromčeky, ktoré ešte len rastú, je potrebná pevná prítomnosť. Pokiaľ tu budú zdravé korene, je ešte stále nádej pre tento svet.

Sedem statočných

Autor: Peter Kubínyi

Foto: Alan Hyža

„O Azerbajdžane som nevedel vlastne nič,“ rozpráva Štefan. „Hádam iba to, čo som si prečítal v knihe Štyridsať dní Musa Dagu, ale aj tá bola skôr o Arménoch. O Azerbajdžanoch sa v nej priveľmi dobre nepísalo. Lenže poľský misionár odchádzal, misia v Baku potrebovala ľudí, záujem veľmi veľký nebol.“ Keď sa ho spýtate, či nikdy neolutoval, že súhlasil, povie: „Hneď ako som prišiel! Padla na mňa kríza, z ktorej som sa nevedel vymotať, toho nového bolo priveľa. Nakoniec som povedal, že zostanem dva roky, nuž a po pol roku som si zvykol.“ V Azerbajdžane pôsobí už šesť rokov. Možno aj preto, že mu misia dáva nový pohľad na vieru. „Na Slovensku sú katolíci všade, tu sme v menšine. Ak doma človek povie, že je kňaz, ľudia k nemu majú prirodzenú úctu. Tu sa ten druhý zasmieje a dodá: Fajn, ja som zasa elektrikár. Neboja sa pýtať, čo ich zaujíma, nedávajú si obrúsok pred ústa, ak sa im dačo nepáči. Tu človek takmer nevie, čo je to pretváрка.“

Peter Červeň je saleziánsky brat. Často chodíva do budovy školy, kde má kancelárie rozbiehajúci sa Charitas. Prišiel do Azerbajdžanu a po pol roku už bol doma, na Orave. A potom sa predsa len vrátil. „Väčšina z detí, ktorým sa venujem, už raz zažila, že ich opustil otec. Mal som im spôsobiť tú istú bolesť druhýkrát?“

„Keď žena nevie, kde je jej miesto, mužovi sama vyletí ruka“, povie Mir Rasulovová. Prekvapujúca bodka po tom, čo porozprávala o svojom manželstve. Prvý manžel ju opustil, lebo mu neporodila syna. Tri dcéry sa nerátajú. Zostala sama, kým on si hneď našiel inú ženu, s ktorou už čakal dieťa. „Možno som sa vydávala z trucu. Svojho druhého manžela som poznala od školských čias, a predsa som ho nepoznala. Dva mesiace po svadbe ma obľal vreľou cukrovou vo-

dou. Varila som lekvár. Nedovolil mi ísť do nemocnice, s nožom na krku sa mi vyhrážal, že ma zabije, ak to daťkomu prezradím,“ vraví a ukazuje zjazvenú kožu na celej ruke.

„Hamid sa mi narodil v septembri 1996. Opitý manžel ho vzal na ruky, vyhadzoval si ho nad hlavu, že bude prezidentom. A potom sa mu z rúk vyklzol a spadol na zem. Do štvrtého roku nevedel hovoriť. Nenávidela som svojho muža tak, že som mu chcela odrezať hlavu. Bála som sa, že ma raz zabije a potom bude znásilňovať moju dcéru z prvého manželstva. Aj tú bil, keď sa ma zastávala. Rozviedli sme sa. Utekal pred políciou, v roku 1997 ho chytili a zatvorili na šesť rokov,“ hovorí. Jej hlas však nemá žiaden odtieň, necítiť v ňom smútok ani hnev. Je to jednoducho tak. Život je taký.

Pracovala ako dojička, neskôr v detskej škôlke. Po tom, čo sa druhý raz vydala, ochorela. Mir Rasulovová odvtedy pracovať nemôže. Dostáva penziu, ktorá jej nestačí, upratuje v obchode, upratuje po domoch. A stará sa o Hamida, ktorý má tiež

podlomené zdravie. Je slabý, príliš často býva chorý, a hoci sa učí dobre, vymeškal toľko hodín, že namiesto siedmej triedy je v piatej.

„Bála som sa, že mi Hamid umrie. Videla som, že to sama nezvládnem, tak som začala hľadať pomoc. Povedali mi, že v Baku je kresťanská misia, saleziáni. To mi však vtedy nič nehovorilo. Som moslimka, ale poznám aj históriu Ježiša, Márie. Viete, za socializmu to bolo vlastne jedno, búrali mešity aj kostoly, kto veril, veril. Ja som verila, myslím si však, že Boh je len jeden, to my ľudia sme si ho podelili. A tak som si trúfla obrátiť sa aj na saleziánov,“ rozpráva. „Dnes má Hamid nového otca. Petra.“

Peter Červeň, jeden z ôsmich Slovákov, ktorí na misii v Azerbajdžane pôsobia. Oni prišli s myšlienkou adopcie na diaľku. Konkrétne pomoc pre konkrétne dieťa od konkrétneho človeka zo Slovenska. Slovenský sponzor sa o dieťati dozvie všetko, pravidelne ho informujú, ako sa mu darí, ale dieťa ani jeho rodičia nemajú na slovenského darcu kontakt. Vraj je to takto lepšie.

Hamidovou adoptívnou matkou je Martina Kristanová z Košíc. „Pracujem v zdravotníctve, preto som sa rozhodla, že budem pomáhať chorému dieťaťu. Mám jeho fotografiu, a hoci by som chcela, neviem, či ho dakedy v živote uvidím. Keby sa to dalo, určite by som chcela,“ hovorí. A prečo pomáha cudziemu dieťaťu? „My žijeme v prebytku. Nechýbajú nám ani veci, ani rodičovská láska. Prečo teda nepomôcť tým, ktorým chýba jedno aj druhé?“

Tašky plné jedla, veľká prešivaná futbalová lopta k dvanástym narodeninám. Dary pre Hamida. Keď sa zjaví vo dverách, človek má pocit, že do izby vtrhol víchor. Vrhne sa okolo krku Petrovi, keď dostane loptu, vyrazí s ňou na ulicu ku kamarátom. Mir Rasulovová sa iba usmieva. „Je poslušný, ale nie veľmi,“ povie. „Ale nebude ako jeho otec! Dieťa bude také, ako ho budeš vychovávať. A ja

sa usilujem byť dobrá matka,“ dodá. Na chvíľu zmlkne a potom položí otázku bez odpovede: „Neviem, prečo ma bil, veď ja som bola dobrá žena.“

Zmarené životy. Nedajú sa zamiesť pod koberec, nedajú sa vyhodiť na smetisko dejín. Patria ľuďom, ktorí ich stále žijú. A musia ich dožiť.

„Jedna noha mi zhnila, odrezali mi ju pred poldruha rokom a ešte za to chceli dvesto dolárov. Mám cukrovku. Jedno oko mi operovali dávno v Petrohrade, neúspešne. Na druhom mám trinásť dioptrií. To však stačí na to, aby som dokončil toto tajné pismo,“ povie Ljoňa Rotban a len ťažko sa necháva rušiť pri práci. Už roky sa trápi s tajným písmom, ktorému by nikto nerozumel. Chalig Azizov má sedemdesiatpäť rokov, za sebou tri skrachované manželstvá,

dve deti, o ktorých nič nevie. Do Baku sa vrátil z Ruska, aby, ako hovorí, dožil život medzi svojimi. Tam, kde sa narodil. Lenže „svoji“ ho nakoniec vyhodili na ulicu.

Na ulici skončil aj Marat Salimgarijev, hoci má len čosi po päťdesiatke. Lezie to z neho ťažko, ale nakoniec povie, že sedel deväť rokov za vraždu. Rýchlo však dodá, že za všetko aj tak môže jeho brat. Tatár z Baškirska, ktorého osud zavial ku Kaspickému moru. A Ruska Gaľa, ktorá hrdo vyhlasuje, že bola komunistkou a šéfkou kádrového oddelenia. Na jednom oku má sivý zákal, na druhom zelený. Videla by, keby mala tristopäťdesiat dolárov. Nemá ich.

Štyria zo šestnástich ľudí, ktorí skončili v opatrovateľskom dome sestier Matky Terezy. Saleziáni s nimi spolupracujú. Sestra Andželika z Rwandy, Štefan Kormančík zo Spiša.

reportáž

„Keď ma oslovili, či by som nechcel ísť na misiu do Baku, napísal som list, kde som uviedol päť závažných dôvodov, aby som sem ísť nemusel. Ťažká povaha, alergie... A posledná veta: Ak treba, môžem ísť. A som tu, spomína Ján Čapla, predstavený saleziánskej misie s právomocami biskupa. Missio sui iuris, misia s vlastným právom, tak sa tomu hovorí oficiálne. Kňaz, ktorého vysvätil v roku 1985 kardinál Korec vo svojom byte, pričom hlasno hralo rakúske rádio Ö3 a hovorili do papierovej trubky, aby ani odpočúvacie zariadenia nemohli nič zachytiť. Má za sebou štúdium na pápežskej univerzite v Krakove, kurz formátorov v Ríme, ale aj desaťročnú školu života, keď robil vychovávateľa na učňovke.

Ak máte pred očami sochu svätca so zopätými rukami, zabudnite. Ján Čapla pôsobí skôr ako uhladený diplomat, bez čoho by sa nakoniec v Baku nezaobišiel. A ako správny diplomat vám povie, že sa netreba rozprávať o ľuďoch, ale – s ľuďmi. Len tak

sa dá nájsť spoločná reč. Aj s moslimami. „Spolocenie s biednymi, pohostinnosť, silné rodinné väzby, to sú veľké a zatiaľ prevažujúce pozitíva tunajšieho moslimského sveta, hoci pribúdajú aj skupiny radikálov. Napokon, už nám aj kostol horel...“ hovorí. Katolícka cirkev? „Niečo, čo Azerbajdžanci poznajú najmä z brazílskych televíznych seriálov. Pre nich je to cirkev Západu, spájajú ju s civilizáciou, kultúrou a poriadkom, ale stále zostáva cirkvou cudzincov.“

Do Baku prišiel v roku 2003. Šesť rokov po tom, čo miestna skupina občanov písala do Ríma a žiadala, aby prišli katolícki kňazi. Prvý bol poľský misionár, hľadal duše podľa telefónneho zoznamu. Čím poľskejšie meno, tým vyššia pravdepodobnosť, že predkovia boli katolíci. Hľadal duše, lebo starí katolíci vymreli. Oficiálne misiu schválili až v roku 1997. A načo tu vlastne je?

„Mňa už nikto nepotrebuje.“ Veta, ktorú počujeme z úst najmä starých

ľudí veľmi často. „Nikto ma nepotrebuje. Kostol je ostrov v neistote. Šírime evanjelium, chceme budovať nové vzťahy. To je naša hlavná úloha a nielen tu, v Azerbajdžane. Platí to aj o Slovensku, Cirkev musí vyjsť za brány kostolov. O tom to predsa je,“ hovorí Ján Čapla.

Šéf siedmich stotočných. Päť saleziánov kňazov, dvaja saleziánski bratia. A ešte dve dobrovoľníčky. Samí Slováci. Vatikán túto misiu zveril slovenskej provincii, ale postupne sa stane medzinárodnou. Tak ako všetky ostatné vo svete.

*AZEBRAJDŽAN,
október 2008*

Z knihy MISIA –
Slovenskí saleziáni
vo svete

V Baku som rozbehla projekt Adoptívny rodič na 40 dní

Do Baku sme dorazili v pondelok 15. februára o piatej večer miestneho času. Ešte som si musela vybaviť víza. Bola som prekvapená, že úradníci ručne prepisovali údaje, čo veľmi spomaľovalo ich prácu. Trvalo to asi hodinu a pol. Večer sme ešte boli na fare na svätej omši.

Saleziáni pôsobia v Baku na troch miestach. Hlavným domom misie je fara v oblasti Gedžlik. Druhým miestom je doučovacie centrum Maria na sídlisku Achmedli, ktoré vedú dvaja saleziáni. Tí tam aj bývajú. Posledným miestom je jediný katolícky kostol v Baku – Kostol Nepoškvrneného počatia Panny Márie. Počas týždňa sa v ňom slúžia tri sväté omše a v nedeľu tiež tri – dve po rusky a jedna v angličtine. Vždy po „veľkej“ svätej omši (t.j. po druhej ruskej) sa deti stretnú na ihrisku za našim kostolom a po krátkej hre sa spoločne naobedujú. Nasleduje nedeľná škola, v ktorej vypomáham.

Mám pocit, že sa tu stále niečo deje a zisťujem, že to nie je len pocit. Minulý týždeň sme boli opäť na výjazde v okrajovej časti Baku, v Maštagi. Navštívili sme štyri rodiny, ktoré sú v projekte PAD (Program adopcie na diaľku). Toto je asi najhlavnejšia oblasť mojej výpomoci – asistancia pri koordinácii projektu, v rámci ktorého sa poskytuje pomoc dvadsiatim rodinám. Najchudobnejšia rodina (s piatimi deťmi) býva v nedostavanom dome, obývateľná je len jedna izba,

v ktorej ešte donedávna nebola ani podlaha, len hlina. Keď vonku pršalo, tá sa zmenila na blato. Teraz to tam aj vďaka sponzorom zo Slovenska vyzerať lepšie, majú koberec, okno aj dvere.

V noci z 20. na 21. marca oslavuje Azerbajdžan veľký sviatok Novruz Bayram, a tak mali deti skoro dva týždne prázdniny. Počas nich sme zorganizovali trojdňový tábor na saleziánskej chate v blízkej chatovej oblasti. Prišli sme v stredu 18. marca a bolo úplne super jarné počasie. Na druhý deň sa však ochladilo a v ten večer nám vypli elektrinu. Keďže sme na chate kúrili elektrickými ohrievačmi, neostávalo nám nič iné, len sa rýchlo zbalili a ísť do-

je milovať ich a modliť sa za nich. Preto som rozbehla projekt “Modli sa za svoje azerbajdžanské dieťa”, v ktorom má počas 40-tich dní vyše 150 detí z Azerbajdžanu svojho adoptívneho rodiča. Ten naň každý deň myslí v modlitbách.

Ďakujem všetkým za finančnú pomoc a modlitby a prajem vám aj sebe, aby naša vynaliezavosť pri preukazovaní Božej lásky blížnym bola bez konca.

*Monika Bieščadová,
saleziánska misijná dobrovoľníčka*

mov. Takú flexibilitu som ešte nezažila. Za hodinu sme sa zbalili, navečerali a odišli. Škoda, že sme tábor museli ukončiť skôr. V noci dokonca nasnežilo a v piatok ráno bol z okna nádherný výhľad.

Veľa rozmýšľam nad tým, ako pomôcť deťom, ktoré spoznávam. Hoci tu funguje Program adopcie na diaľku, zdá sa mi, že takáto pomoc je nedostačujúca. Je dobré a veľmi potrebné postarať sa o chudobných po materiálnej stránke, no ešte lepšie a potrebnšie

Mladí v ňom rozpoznali priateľa

Pascual Chávez Villanueva, upravil rhsdb

Keď boli všetky práce na svätyni ukončené, zdalo sa, že končí aj don Rua.

V jedno horúce júlové ráno opadol do náručia priateľa, ktorý mu stál po boku. „Zápal pobrušnice“, vyriekol lekár, ktorého ihneď privolali. „Nedá sa nič robiť. Dajte mu posledné pomazanie.“

Don Rua mal vysokú horúčku. Požiadal, aby mu zavolali dona Bosca. Ten bol v meste. Keď prišiel, hneď mu o ňom povedali. Don Bosco však urobil čosi nepochopiteľné. V kostole si chlapci konali mesačnú duchovnú obnovu a on ich šiel spovedať. „Buďte pokojní, don Rua nezomrie bez môjho povolenia“, povedal. Z kostola vyšiel veľmi neskoro a namiesto, aby šiel do ošetrovne, pobral sa na skromnú večeru. Potom zašiel do izby odložiť si tašku a konečne išiel k lôžku dona Ruu. Medzitým boli všetci ako na ihlách. Keď videl nádobu s posvätnými olejmi, takmer sa nahneval: „Ktorý dobráčisko mal tento nápad?“ Potom si sadol vedľa dona Ruu a povedal mu: „Dobre ma počúvaj. Ja nechcem, chápeš to? Nechcem, aby si umrel. Musíš sa uzdraviť. Budeš pracovať, veľmi veľa pracovať po mojom boku.“

Po večeri 14. augusta 1876 sa jeden salezián dona Bosca priamo opýtal: „Je pravda, že mnohí saleziáni zomreli kvôli nadmernej práci?“ Don Bosco odpovedal: „Ak by to aj bola pravda, kongregácia by neutpela žiadnu ujmu, naopak... Ale nie je to tak. Jediný, kto si môže zaslúžiť titul obeť práce, je don Rua. Sami to vidíte veľmi dobre. Ale našťastie Pán nám ho uchoval silného a mocného.“

Deň za dňom sa stával donom Boscom

Uprostred množstva povinností bol don Rua direktorom pre mnohých chlapcov, ktorí sa tlačili na Valdoccu: študentov, remeselníkov, saleziánskych aspirantov, mladých saleziánov. Don Rua sa snaží „stávať sa donom Boscom“ vo všetkom. Jeho spôsoby, jeho hlas, jeho črty, jeho úsmev nemali to tajomné čaro, ktoré priťahovalo mladých k donovi Boscovi. Ale bol pre všetkých horlivým a láskavým otcom, usiloval sa pochopiť, povzbudiť, podržať, odpustiť, milovať. A mladí na Valdoccu, ako všetci mladí na svete, vytušili aj skryté veci a ukázali svojimi skutkami, že v ňom rozpoznali priateľa a otca.

Vedľa spovednice dona Bosca v sakristii svätyně Márie Pomocnice bola spovednica dona Ruu. Počas tridsiatich rokov ho chlapci vyhľadávali každé ráno, tlačili sa takmer ako pri spovednici dona Bosca. A keď sa zázračne uzdravil z ťažkej choroby a objavil sa potichu pod portikátmi, bol obklopený úprimnou radosťou množstva mladých. Počas rekreácie bol znovu medzi mladými, najveselší a najživší zo saleziánov. Zohol sa k malým a hral s nimi guľky. A počas pekných letných večerov pod hviezdnatým nebom, zamiešaný v chlapčenskom zbore, spieval z celej duše a s nesmiernou radosťou.

UŽ 2 roky funguje Televízia LUX a saleziáni sú v nej naplno.

- Lebo chceme evanjelizovať a vychovávať širokú verejnosť, najmä mladých, k zodpovednému a angažovanému občianskemu a kresťanskému životu.

- Lebo chceme prepájať hodnoty evanjelia s konkrétnym životom jednotlivca a s aktuálnym dňaním v spoločnosti.

- Lebo aj takto chceme podporovať a propagovať apoštolské a misijné povolania.

Prítomnosť saleziánov v TV LUX znamená pre saleziánsku rodinu na Slovensku:

- **možnosť pôsobiť výchovne a preventívne aj cez toto médium,**
- **vytvárať budúcnosť aspoň jedného kresťanského televízneho kanálu v mori komerčných.**

Chceme vychovávať ku kritickému používaniu médií, a to najmä formáciou svedomia. Chceme sa naučiť ceniť si túto „masovú školu“ ako Boží dar, ktorý ponúka veľké možnosti pre výchovu a evanjelizáciu. Chceme formovať zdravý zmysel pre rozlišovanie.

„Naša kongregácia, podobne ako Cirkev, musí popri komunikačných obročoch či impériách nájsť inú pôdu a stratégie, aby mohla popri dominantnej kultúre ponúkať niečo, čo bude primeranou alternatívou.“

Don Pascual Chávez,
hlavný predstavený saleziánov
v liste ACG 390 z roku 2005.

„Prvoradou a podstatnou úlohou všeobecného vzdelávania i každej kultúry je výchova, ktorá spočíva v tom, že sa človek stáva viac človekom, aby mohol viac 'byť', a nielen stále viac 'mať', a aby potom prostredníctvom toho všetkého, čo 'vlastní', vedel byť stále plnšie človekom“, napísal Ján Pavol II. v liste *Juvenum Patris* (Otcovi mladých) v roku 1988.

Ako saleziáni tiež rozvíjame Klub priateľov TV LUX.

Je to spoločenstvo ľudí, ktorí akýmkoľvek darom alebo modlitbou pomáhajú rozvíjať TV LUX, a tým šíriť hodnoty evanjelia. Toto spoločenstvo cíti spoluzodpovednosť za existenciu a fungovanie televízie.

Klub priateľov Televízie LUX má v súčasnosti viac ako 4065 členov po celom Slovensku a v ma-

lom množstve aj v zahraničí. Existencia TV LUX je závislá od podpory členov Klubu, a tí dostávajú informácie o dňaní v televízii formou bulletinu.

Je to „naša televízia“. Don Bosco, pretože v ňom žila vášeň pre mladých, dokázal vymyslieť a nájsť také formy práce s mladými, ktoré fungovali. Aj my dnes žijeme so zápalom v srdci pre mladých.

AHA! pomáha schudnúť!

12,90 € = 4x

5x

2x

12,90 € = na celý rok!

**Predplaťte svojim deťom časopis AHA!
a investujte viac do ich duše, ako do tela!**

www.casopisaha.sk